

అథ వివాహః .

అనునా

శుభేచాని మద్గతస్నానం కృత్వాచమ్య । పూర్వోక్త
 శుభతిథౌ, మమ సకలసంపన్నమృధ్యథా మేతస్మదీయాద్వాహవిధౌ
 నిర్గతప్రత్యాహేన, మధుపర్కయోగ్యతా సిద్ధిద్వారా పాణిగ్రహణా
 ఖ్యం కర్మకరిష్యమాణ సదగ్గత్యేన తదాదాశుద్ధ్యథాం వృద్ధ్యథాం
 శాస్త్ర్యథా మభ్యుదయాథాంచ మహాజనైస్సహ స్వస్తిపుణ్యారావాచ
 సంకరిష్యే । ఆచా నివృత్తేన పరిసమాప్త్యథాం శ్రీ మహాగణాధిపతి
 పూజాంకరిష్యే । గణాధిపతిపూజాం పుణ్యహవాచనంచ కుర్యాత్ ॥
 అనుహవమితి శాకునాది మంత్రావాచయ నివాహగారమేత్య ।
 అనుహవం పరిహవం పరీవాదం పరిక్షపన్ । దుస్స్వప్నం దురుదితం తద్వి
 వదోభ్యో దిశామ్యహమ్ । అనుహూతం పరిహూతం శకునేర్యదశాకు
 నమ్ । మృగస్య సృతమక్షయ తద్వివదోభ్యో దిశామ్యహమ్ । అరాతే
 అగ్నిరస్తా రాత్నరశుస్తతే । నివాతే త్వభివక్షతు స్వస్తితేస్తువస
 స్పతే స్వస్తిమేస్తువసస్పతే । సమశ్చక్రశ్చదే రుద్రాయనమో రుద్రా
 య శక్రశ్చదే । గోష్ఠమసి నమస్తేలస్తు మామాహిగంసీస్సిగసినసి వక్షో
 నమస్తేలస్తు మామాహిగంసీః । ఉద్ధాతేవ శకునేనామగాయసి బ్రహ్మ
 పుత్రోఽవ సవనేషుగంససి । స్వస్తిశక్రకునేలస్తు పతిసస్తుమనాభవ ॥

మమగ్నే 296

ఇతి వివాహగారమేత్య । పాదాపకృత్యాచమ్య । పాణినాయమ్య ।
 పూర్వోక్త... శుభతిథౌ, మమ ఆచన్ద్రార్క మనేకవై శేషిక సుఖా
 నుభవ సకలసౌభాగ్య పరంపరాభివృద్ధిద్వారా ధర్మప్రజా సంపత్త్యర్హన్
 స్త్రియముద్వహే ॥ పాణిగోహణాబ్ధితేన ఆచారక్షణాభిరక్షాబద్ధనం
 కరిష్యే । తదబ్ధి పోడశోపచార పూజాంకరిష్యే । రక్షాబద్ధన దేవతా
 భ్యోనమః ధ్యానావాహనాది పోడశోపచార పూజాంకుర్యాత్ ॥ —
 విశ్వేత్రాతఞ్చి, విధివదంతౌ బద్ధనం కుర్యాత్ ॥ — — విశ్వే
 త్రాతే సవనేషు ప్రవాచ్యాయాచ కథమమవన్నిష్ఠిస్తున్నతే । పారా
 వతం యత్పురుషం భృతంవస్తపావృణో శ్చరభాయ ఋషిబద్ధవే । రక్షా
 బద్ధన ముహూర్త స్సుముహూర్తోస్తు ఫలసిద్ధిరస్తు । ద్వితీయ
 యజ్ఞోపవీతుచ సన్ధార్య ॥ పూర్వోక్త ... శుభతిథౌ, మమ శాత

శ్లో । అభ్యక్తే సూతకేచైవ వివాహే పుత్రజన్మని । మాజుత్యే
 ఘృత సర్వేషు సభార్యం గోపించదనమ్ ॥ పౌరమౌఘ వరణంయజ్ఞే సా
 జ్మర్షో వ్రతసత్రయోః । నాదీముఖం వివాహాదా శాగ్ధే పాకపరి
 క్రియేతి । అష్టవిధో వివాహః ॥ శ్లో । బ్రాహ్మణ్యైవైవ స్తథావార్తః
 పౌజాపత్య స్తథాసురః । గాంధర్వో రాక్షసశ్చైవ పైశాచశ్చాప్తను
 స్స్మృతః । అచ్చాయచ కులీనాయ శుతశీలనతే స్వయమ్ । ఆహూయ
 దానం కన్యాయా బ్రాహ్మణ్యద్వాహః పక్షీర్జితః ॥ ఇత్యాది నిర్ణయ
 సిద్ధాంతేయః ॥ — అనన్య పూర్వీకా కాంతా మసపిందాయవీయసిమ్ ।
 అరోగినీ భ్రాతృమతీ మసమానార్వా గోత్రజామ్ । పంచమా త్సప్తమా
 దూర్ధ్వం మార్తతః పితృతస్తథా ॥ ఇతి, యజ్ఞవల్క్యదిభి రుక్తలక్ష

స్నాత నిత్యనైమిత్తిక కామ్యకర్మానుష్ఠానాధికార యోగ్యతా ఫలసిద్ధ్య
 థకం, వివాహాబ్ధిభూత పరమపవిత్ర, ద్వితీయ యజ్ఞోపవీతధారణం కరి
 ష్యే. తదబ్ధిమోడకోపచార పూజాంకరిష్యే. యజ్ఞోపవీత దేవతాభ్యంస
 మః, ధ్యానావాహనాది మోడకోపచార పూజాబ్ధిర్యతే. ధృష్వా
 త్యాగిత్వాదినా యజ్ఞోపవీతం బాహ్యైస్సర్పయేత్. ధృష్వా
 ధృష్వా... అయజ్ఞం బ్రహ్మణస్సతి. ఆచమ్య, యజ్ఞోపవీతం...
 తేజః. పునరాచమ్య. యజ్ఞోపవీతధారణ ముహూర్త, ఫలసిద్ధి
 రస్తు. (చతురోపరాణ బాహ్యైః చ్చృతశీల విత్తసమ్పన్నాం ధృ
 స్పాదస్సనునేతా కార్యమశీలా స్వరూపహింసయాత్.) కన్యావర
 నాథకం చతురోపరాణేషుష్యే. మవధకం కన్యాంవృణోత్సమ్. |
 వృణోత్సమ్. | పరస్తా ప్రసంగంతే ద్వాభ్యామభిమత్ర్య. —

గాయా: కన్యాయా: పాణిం జఘ్నుః. — శుక్త్యా కన్యాపదాతా
 రం పితరస్స పితామహః. విముక్తా సర్వపాపేభ్యో బ్రహ్మలోకం వశ
 న్తితే. — విష్ణు జామాతరం మత్వా తస్యకోపం నకారయేత్. అప
 జాయాన్తు కన్యాయాం నాశ్చీయా తస్యవై గృహే. కంచ. శ్లో. అప
 జాయాన్తు కన్యాయాం నభుజిత కదాచన. దాహిత్య ముఖంధృష్ట్యా
 కిమథ మనుశోచతి. — వినాహితే యాత్రాయాం పథిచోర్యసమా
 కులే. అసహాయో ధవేద్విప్ర స్తదాకార్యం ద్విజన్మభిః. ఏకయాన
 సమాహవా ఏకపాత్రేచ భోజనమ్. వివాహే పథియాత్రాయాం కృ
 త్యావిప్రా నదోషభాక్. అన్యథా దోషమాహ్నతి పశ్య చ్ఛాంద్రా
 యణం చరేత్. —

పసుగ్గునా ధి య సా న స్య సముజ్జ్వలభిర్వరాగం అభిమన్వసితః ।
 అస్మాకమన్ద్రే ఉభయంజజ్ఞావతి యత్సమ్యసాన్ధసో బుభోధతి । అన్త
 త్సరా ఋజవస్సచ్చపన్తా యేభిస్సఖాయా యన్తినోవరేయమ్ । సమర్థ
 మాసంభగోనోవిసియా త్సంభాస్పర్శ్య గం సుయమమస్తుదేవాః ॥ తే
 కన్యాదాతారంగత్వా, (కౌండిన్యసగోత్రో)ద్భవాయ, నారాయణశర్మణే
 వరాయ, భారద్వాజసగోత్రోద్భవాయ, లక్ష్మీనామ్నిం, భవదీయాం
 కన్యాం, ప్రజాసమాత్మ్య, కర్మభ్యో వృణేమహ ఇతి బ్రూయుః ॥ —
 చతుస్సగర పర్యంతమ్, గోబ్రాహ్మణేభ్యశ్శుభంభవతు । వాసిష్ఠ, మై
 త్రావరుణ, కౌండిన్య, త్రేయాంషేయ, ప్రవరాన్విత, కౌండిన్యసగోత్రో
 ద్భవస్య, కేశవ శర్మణోనప్త్రే ॥ చతుస్సగర పర్యంతమ్
 కౌండిన్యసగోత్రోద్భవస్య మాధవ శర్మణఃపాత్రాయ ॥ చతుస్సగర ...
 కౌండిన్యసగోత్రోద్భవస్య గోవిందశర్మణః పుత్రాయ । — చతుస్స
 గర కౌండిన్యసగోత్రోద్భవాయ నారాయణశర్మణేవరాయ ॥
 చతుస్సగరపర్యంతమ్ - గోబ్రాహ్మణేభ్యశ్శుభం భవతు, ఆశ్లేకస, భా
 హస్పత్య - భారద్వాజ, త్రేయాంషేయ, ప్రవరాన్విత - భారద్వాజస
 గోత్రోద్భవస్య, రత్నాకర శర్మణోనప్త్రేమ్ । — చతుస్సగర
 భారద్వాజసగోత్రోద్భవస్య-సాగరశర్మణః పుత్రీమ్ ॥ చతుస్సగర ...
 భారద్వాజసగోత్రోద్భవస్య - సిన్ధుశర్మణః పుత్రీమ్ । చతుస్సగర ...
 భారద్వాజసగోత్రోద్భవాయ, లక్ష్మీనామ్నిం భవదీయాం కన్యాం
 ప్రజాసమాత్మ్యకర్మభ్యో వృణేమహే । చాతా, తస్మైదాస్యామితిబ్రూ
 యాత్ । తస్మైదాస్యామి, పూజాగారే చాతాసంకల్ప్య । పూర్వోక్త...

శుభలిఖా, మమకుమార్యాః ఆయుష్యాభివృద్ధిద్వారా సమస్తమజ్ఞతావా
 ప్ర్యథం, గౌరీకంకణదేవతాముద్దిశ్య, గౌరీకంకణదేవతాప్రీత్యథం, గౌరీ
 కంకణపూజాంకరిష్యే || గౌరీకంకణదేవతాభ్యోనమః ధ్యానావాహనాది
 షోడశోపచారపూజాంకుర్యాత్ || శుభి కేశిర ఇతి ప్రజాకన్యకాశిరస్యాబ్ధీతః
 శుభి కేశిర ఆరోహ ౧.౩.౧ ... సహ వర్చసా || తతోబృహత్సామేతి
 మస్త్రేణ కన్యకావామహస్తే కంకణం బద్ధీయాత్ || బృహత్సామక్ష
 తః భుద్వృద్ధవృష్టియం త్రిష్టభాజశ్శుభిత ముగ్రహీరమ్ || ఇన్ద్రస్త్వమేన
 పంచురేన మధ్యమిదంవాతేన సగరేణంక్షు || రత్నాబద్ధన ముహూర్త
 స్సుముహూర్తోస్తు ఫలసిద్ధిరస్తు || —
 మదథం తమేవ వరంవృణోధ్వ మితి వధూర్వాదేత్ || యాయంమదథం
 తమేవ వరం వృణోధ్వమ్ || వృణోమహే || బ్రాహ్మణాః, కృతార్థావయ
 మితి వరమావేదయేయః | కృతార్థావయమ్ || ఆగతాయ వరాయ
 మధుపర్కంకుర్వత్ || దాతాసంకల్ప్య || పూర్వోక్త శుభలిఖా,
 మవీయంగృహం ప్రత్యాగతమినుం విష్ణురూపిణంవరం నేదోక్తవిధినా
 మధుపర్కేణ సువర్ణేన పూజయిష్యే || * ఉదగగ్రంమూర్చం నిదధాతి |
 తస్మిన్వరో రాష్ట్రభృదసీతి యజ్ఞోపవీతతి | రాష్ట్రభృదస్యాచార్యా

* శ్లో! వరస్యయా భవచ్ఛాఖా తచ్ఛాఖా గృహ్యచోదితః |
 మధుపర్కః ప్రదాతవ్యో వ్యాన్యశాఖేపి దాతరి || ద్విరాచమ్య సమాసీ
 నః కర్తా ప్రత్యజ్ఞుభోవరమ్ | ప్రాజ్ఞుభుస్తం సమాసీనం మధుపర్కేణ
 పూజయేత్ || శ్లో! కన్యాంవరయ మాగానా మేషధర్మో విధీయతే | ప్ర
 త్యజ్ఞుభా వరయన్తిప్రతిగృహ్యన్తి ప్రాజ్ఞుభాః || శ్లో! తిష్ఠేన్మూర్వముఖో

స్తనీమా త్వద్యోషమ్ | రాష్ట్రభృదస సుమాదా స్తనీమా త్వద్యోషమ్ |

ఇతిరాజన్యః | రాష్ట్రభృదస్యధిపత్వస్య స్తనీమా త్వద్యోషమ్ | ఇతివైశ్యః |

జలపాత్రమాదాయ, ఆపఃపాద్యాఇతి, చాతాపాహ | ఆపఃపాద్యాః |

ఆపఃపాదా ననేజసీరితి నవస్తాః ఆపాభినుస్త్ర్య | ఆపఃపాదా ననేజసీ

ద్వ్యోషస్తం నాశయన్తుమే | అస్మిన్కులే బ్రహ్మవర్చస్య సాని || దక్షి

ణాపాదం పూర్వం బ్రాహ్మణాయ ప్రియచ్ఛే త్వర్యం గూద్రాయేతి,

పూర్వం దక్షిణపాదం ప్రక్షాళ్య | తతో వామపాదం ప్రక్షాళయేత్ ||

శ్రీ లక్ష్మీనారాయణ స్వరూపవర, ఇది నేపాద్య మిద నేపాద్య మిద నే

పాద్యమ్ | సుపాద్యమ్ | ప్రక్షాళయితారు దక్షిణబాహు ముపస్పృశ్య ||

నమోబ్రాహ్మణ్య దేవాయ గోబ్రాహ్మణ హితాయచ | జగద్ధితాయ

కృష్ణాయ గోవిందాయ నమోనమః || నమో స్తవనతాయ సహస్రమూర్తి

యే సహస్రపాదాక్షి శిరోరుగాహ వే | సహస్రనామ్న పురుషాయ

శాశ్వతే సహస్రకోటి యుగధారిణేనమః || ఇతి, పాదా ప్రక్షాళ్యచ

మ్య | తతో మయిమహాఇతి యజమాత్మానం ప్రత్యభిమృశేత్ || మ

మహిమ మయిమశో మయీర్దియం వైర్యమ్ || అపడిపస్పృశ్య |

చాతా వరః ప్రత్యజ్ఞుభో భవేత్ | మధుపర్కార్చితా యైనా తస్మై

దద్యాత్సక్షిణామ్ || భక్త్యై సముద్వహేత్కన్యాం సావిత్రిగ్రహణారథా |

ఉపోషిత స్సుతాదద్యా దర్శితాయ ద్విజాయతు || భుక్తేతి, మధుపర్క

వైశ భోజనపరమ్ || శ్లో || ఇతూనపః ఫలంమూలా తరబూలాహుఃకు

భమ్ | భక్షయిత్వాపి కుర్వేత స్నానదానాదికాః క్రియాః ||

† దాతా, ఉపర్యధస్థితాభ్యాం కూర్చాభ్యాం పరిగృహ్య, మృణ్మయే
 నార్హణీయా ఆపత్త్యక్త్యై । అర్హణీయా ఆపః । ఆమాగన్నితి
 వరఃకలశోదక మభిమస్త్యై । ఆమాగ్నయశసావర్చసా సగంస్సృజ
 పయసా లేజసాచ । తంమాప్రియం ప్రజానాం కుర్వధిపతిం పశూనామ్ ।
 దాతా, వరన్యాంజలా, అపామేకదేశ అసియమానే వహో విరాజోదో
 హూసీతి యజుర్జపేత్ । విరాజోదోహూసి విరాజోదోహమశీయ
 మమపద్యాయ విరాజ । వరః, అపఃఅపాస్య । దాతా తచ్ఛేషం పుర
 స్తాన్నినీయమానం వర స్సముద్గ్రంథ ఇత్యనుమస్త్యై । సముద్గ్రంథః ప
 హోమోమి స్వాంయోని మపి గచ్ఛత । అచ్ఛిద్యఃప్రజయాభూయాసం
 మాపరాసేచి మర్తయః । అతః, వాసాగవాదికం యథాశక్తిదత్వా,
 వరమ లబ్ధృత్యై । యువంవస్తాణిపీ వసావసాథే యువోరచ్ఛిద్రామస్త
 వో హస్తాః । అవాతిరత మసృతాని విశ్వరేన మిత్రా వరుణాసచేథే ।
 ఇతి, వస్త్రద్వయం దద్యాత్ । హిరణ్యరూప సుహిరణ్య సుదృగపాన్న
 పాశ్చేక్షు హిరణ్యవర్ణః । హిరణ్య యౌర్పరియోనే ర్నిషద్యా హిరణ్య
 దాద దత్వన్నమస్మై । ఇతి, సువర్ణాభరణై రలబ్ధృత్యై । * దధిమధు

† అపఃఉపస్మృతేత్ - ఇందియ సుర్భనానస్తరం హస్తాప్రత్యాయేత్ ॥

* సూ। త్రిపురమేకే ఘృతంచ । పాంక్తమేకే ధానాస్సక్తూశ్చ ।

సగంసృష్టంకాగంసేన వర్షి యసాపిధాయ ఉపర్యధస్థితాభ్యాం కూర్చు
భ్యాం పరిగృహ్య, మధుపర్క ఇతి దాతా ఉచ్చైశ్చ్రీరుక్వాః । మధు
పర్కో మధుపర్కో మధుపర్కః ॥ త్రేయ్యై విద్యాయా ఆమాగన్నితి
ద్వాభ్యాం వరో మధుపర్క మభిమన్త్ర్య ॥ త్రేయ్యైవిద్యాయై యశోసి
యశస్తా యశోసి బ్రహ్మహో దీప్తిరసి । తంమాప్రియం ప్రజానాం కుర్వ
ధిపతిం పశూనామ్ ॥ ఆమాగ్ అయశస్తావర్చస్తా సగంసృజ పయసా
తేజసాచ । తంమాప్రియం ప్రజానాం కుర్వధిపతిం పశూనామ్ ॥ అమృ
తోప స్రరణమసి త్యపఃపీత్యా ॥ అమృతోప స్రరణమసి ॥ ద్వీరాచమ్య *
యన్మధున ఇతి మధుపర్కం స ర్వాంగు లీ భి సృముద్భృత్య, సకృ
తావ్యశ్య ॥ యన్మధునో మధవ్యం పరమ మున్నాద్యంవీర్యమ్ ! తేనా
హం మధునో మధవ్యేన పరమే నాన్నాద్యేన వీర్యేణ పరమోన్నాదో
మధవ్యోసాని ॥ ఇతి, సకృన్మస్త్రేణ, పునస్తూష్టిం ద్వీప్రాశ్య ॥ అమృ

ధానాః, భృష్టయవాః । సక్తుప్రసిద్ధః, పంచానాం సముదాయః, సాక్షి-
మిత్యుచ్యతే ॥

* అత్రోప స్రరణప్రభృత్య పిధానాంతస్య, పకర్కత్యాన్నమధ్యేకౌచాచ
మనం । ఆపిధానాన పర మాచమనము క్రమ్ । అత్ర, ఉభయత్రా హ
తనాన స్రర మాచామేత్ ఇతి బోధాయనః । శ్లో॥ మధుపర్కేచ సామే

తాపి ధానమసీ త్యపఃపీత్వా । అమృతాపి ధానమసీ ॥ తతో ద్వీరా
 చమ్య ॥ దాతా గౌత్యక్తా వరాయ గాంధర్వ ॥ శాః ॥ వరో
 గౌరసీతి యజమాగామాభిమస్త్ర్య * గౌరస్యపమాత పాపాప పాపా
 సంజహి నారాయణ శర్మణోమమచ, సిన్ధు శర్మణోముమ్యచ, అగ్నిఃప్రా
 శ్నాతు ప్రథమస్సహివేద యథాప్రావిః । అనప్తమస్మాకం కృణ్వత్ బ్రా
 హ్మణో బ్రాహ్మణేభ్యః ॥ ఇతి, వరః పఠిత్వా ॥ వరో యజ్ఞోవర్ధతా మి
 త్యుపాగ్ం శూక్తా ॥ యజ్ఞోవర్ధతాం యజ్ఞస్యవృద్ధి మనువర్ధాపచితి

చాప్యపు పాగ్నిణాహుతిషుచ । నోచ్ఛిష్టస్య భవేద్దోష స్త్వతేస్తు వచనం
 యథా ॥ అప్పు - అమృతోపస్తరణ మసీత్యాదిషు - పాగ్నిణాహుతిషు,
 మంత్రోచ్చారణే దోషోనాస్తి - ఉచ్ఛిష్టత్వాభావాత్ । తతోమధు
 పర్కాదిషు శుద్ధ్యర్థమాచమనం న కార్య మితి స్మృతి చంద్రికాయా
 ముక్తమ్ ॥ పరాశరః । శ్లో॥ తాంబూలభక్షణేచైవ భుక్తిస్నేహానులేపనే ।
 మధుపర్కేతిలేసామే నోచ్ఛిష్టం మనురబ్రహ్మ ॥ ఇతి అతోవిధిపఠిషే
 భాద్వికల్బః ॥ శ్లో॥ స్నాత్వా పీత్వాత్మతేసుప్తే భుక్త్యరణ్యోపసర్పణే ।
 ఆచారైః పునరాచామేద్వానా విపరిభాయచ ॥ శ్లో॥ త్సుత్వా సుప్తాచ
 భుక్త్యాచక్షే విత్వోక్త్యానృతంవచః । పీత్వాపాథ్యేష్యమాణంచ ద్వీ
 చామేత్ప్రయతోపివా ॥ ఇతి - శ్యావాస్తపర్యంతా వోష్ఠాపుపస్పృశ్యా
 చామేత్ - అత్రద్విరిత్య నువర్తతే । అస్యార్థః । అలోమకప్రదేశశ్యావః ।
 తత్పర్యంతావోష్ఠా పుపస్పృశ్యా చామేద్యది - తద్విరాచమనుత్యభావః ॥

* మమచా ముమ్యచేతి వరదాతృ నామోష్యమ్యస్తయోర్నిరేతః ॥

రస్యపచితిమా కుర్వపచితోహం మనుష్యేషు భూయాసమ్ । గాఢే
 నుభన్యా మాతారుద్రాణాం దుహితావసూనాగ్ స్వసాదిత్యానా మ
 మృతస్యనాభిః । ప్రణవోచంచ కితుషే జనాయమాగా మనాగా మది
 తివధిష్ట । పిబతూదకం తృణాన్యత్తు ॥ ఓముఘ్స్పజతే త్యుచ్చైరుక్వా
 గాం వరోవిస్ఫజేత్ ॥ ఓముఘ్స్పజత ॥ నాలభేత ॥ చాతా, సిద్ధమన్నం
 పాత్రాన్తరే గాదాయ । స్వయంతిష్ఠ భూతమిత్యక్వా, వరాయదర్శ
 యేత్ ॥ భూతమ్ ॥ వరో సావిరాడిత్యేతై రుపాగ్ శ్వన్నమభిమన్త్ర్య ॥
 సావిరాట్ ॥ తన్నాక్షాయితస్య రేశీయ తన్న ఊర్జనాః ॥ ఓంకల్పయతే
 త్యుచ్చై ర్వరః పృజ్ఞాయాత్ ॥ ఓంకల్పయత ॥ పృజ్ఞుభాః ప్రయ
 చ్ఛన్తి । పృత్య్జ్ఞుభాః పృతిగృహ్లాతే ॥ తస్మా వరందాతృ సమీపం
 నీత్వా ॥ అవరణ వస్త్రమూచ్చాద్య ॥ - కన్యకా పితా పితామహా
 భారా స్వకుల్యోవా జనని, వేణువేర్తాది పాత్రస్థిత తండులేషు ఉప
 విష్ట కన్యకయాసహ పృజ్ఞుభ ఉపవిశ్య । పృణానాయద్యుః । పూర్వ
 క్తైవజ్ఞుగ విశేషగ విశిష్టాయాం శుభతిథౌ, అస్మాకం సహకుటుంబానాం
 క్షేమస్థైర్య విజయాయు రారోగ్యై శ్వర్యాభి వృద్ధ్యర్థం, ధర్మార్థ
 కామమోక్ష చతుర్విధ ఫలపురుషార్థ సిద్ధ్యర్థం, మమ సమస్త పి
 తృణాం నిరతిశయానంద బ్రహ్మలోకా వాప్త్యాది కన్యాదానకల్పోక్త
 ఫలావాప్తిద్వారా, శ్రీలక్ష్మీనారాయణ ప్రీతయే, బ్రాహ్మ వివాహవిధి
 నా, సాలబ్ధుత కన్యాదానకాలే, మహాసంకల్ప పతనంకరిష్యే । అథా
 నస్తవీర్యస్య శ్రీమదాది నారాయణస్య చిన్త్యా పరిమిత శక్త్యాభియ

మాణస్య.....పోడశ మహాదానాన్తర్వర్తి సాలక్ష్మిత కన్యాదా
నం సహిరణ్యోదక ధారాపూర్వక మహంకరిష్యే । శ్లో॥ కన్యాం కనక
సంపన్నాం కనకా భరణైర్యతామ్ । దాస్యామి విష్ణవేతుభ్యం బ్రహ్మ
లోక జగీషయా ॥ కన్యే మమాగ్రతో భూయాః కన్యేమే దేహి పార్శ్వ
యోః । కన్యేమే పృష్ఠతో భూయాన్తర్వదానాన్మోక్షమప్నుయామ్ ॥
కన్యాం సాలక్ష్మితాం సాధ్వం సుశీలాయ సుధీమతే । ప్రియతోహం
ప్రయచ్ఛామి ధర్మకామాథఃసిద్ధయే ॥ విశ్వంభరా సర్వభూతా స్సాక్షి
ణ్య స్సర్వదేవతాః । ఇమాం కన్యాం ప్రదాస్యామి పితౄణాం తారణ
యవై ॥ శ్రీరూపైషా మయాకన్యా తుభ్యం శ్రీధరహపిణే । ఇత్యు
క్తోదక పూర్వనాం దద్యా తస్మై త్రివాచకమ్ ॥ (కుశకుసుమ సహి
రణ్యోదకాక్షతా హస్తే కన్యాంగృహీత్వా । తుభ్యం ప్రజాసమాప్త్య,
కర్మభ్యః ప్రతిపాదయామీతి కన్యా దక్షిణహస్తం సహిరణ్యోదక ధారా
పూర్వకం వరస్య దక్షిణహస్తే దద్యాత్) ॥ వరదిత్తిష్ఠేత్ - † చతుస్సా
గర పర్యంతమ్ కొండిన్యస గోత్రోద్భవస్య కేశవ శర్మణో
నప్తే ॥ చతుస్సాగర పర్యంతమ్ కొండిన్యస గోత్రోద్భవస్య
మాధవశర్మణః పౌత్రాయ । చతుస్సాగర పర్యంతమ్ కొండి
న్యస గోత్రోద్భవస్య గోవింద శర్మణః పుత్రాయ । చతుస్సాగర పర్య
ంతమ్ కొండిన్యస గోత్రోద్భవాయ నారాయణ శర్మణే

† శ్లో॥ వరగోత్రం సముచార్య ప్రపితౄణాం పూర్వకం । కన్యాగో
త్రం తతశ్చైవ కన్యా భూమిశ్చ దీయత ఇతి ॥

శ్లో॥ గోదాసీ కన్యకాశ్చైవ తిష్ఠన్నైవ ప్రతిగ్రహే । వాలం కేశం
తథాహస్తం న్యస్యహస్తే జలంక్షిపేత్ ॥

వరాయ ॥ చతుస్సగర పర్యంతమ్ భారద్వాజన గోత్రో
 ద్భవస్య రత్నాకర శర్మణోనప్రీమ్ ॥ చతుస్సగర పర్యంతమ్
 భారద్వాజన గోత్రోద్భవస్య సాగర శర్మణః పాలీమ్ ॥ చతుస్సగర
 పర్యంతమ్ ... భారద్వాజన గోత్రోద్భవస్య సిన్ధుశర్మణః పుత్రీమ్ ॥
 చతుస్సగర పర్యంతమ్ భారద్వాజన గోత్రోద్భవాం లక్ష్మీ
 నామ్నీంకన్యాం, తుభ్యం ప్రజాసహాయ కర్మభ్యః ప్రతిపాదయామి ॥
 ప్రజాపతిః ప్రియతాం, భవాకన్యాం ప్రతిగృహ్లాతు ॥ స్వసీతి ప్రతి
 వచనమ్ ॥ ఓం స్వస్తి ॥ దేవస్య త్వేతి, కన్యాం వరఃప్రతి గృహ్లాయాత్ ॥
 దేవస్యత్వా సవితుఃప్రసవే ॥ అశ్వినో ర్భాహుభ్యామ్ ॥ పూష్ణో హస్తా
 భ్యాం ప్రతిగృహ్లామి ॥ రాజత్వా వరుణోనయతు దేవిదక్షిణే ప్రజాపతయే
 కన్యామ్ ॥ తేనామృతత్వమశ్యామ్ ॥ వయోదాతే ॥ మయో మహ్య
 మస్తు ప్రతిగృహ్లాతే ॥ కర్తదంకస్మా అదాత్ ॥ కామః కామాయ ॥
 కామాదాతా ॥ కామః ప్రతి గృహ్లాతా ॥ కామగ్ం సముద్ర
 మావిశ ॥ కామేనత్వా ప్రతిగృహ్లామి ॥ కామైతతే ॥ ఏషాతే కామదక్షి
 ణా ॥ ఉత్తానస్త్యక్షీరసః ప్రతిగృహ్లాతు ॥ ధర్మప్రజా సిద్ధ్యథాం ప్రతి
 గృహ్లామి ॥ ఏవంతిః ॥ ఏతర్కన్యాదాన సామ్యన్యాథాం సదక్షిణతా
 మ్భూలం తుభ్యమహం సమ్ప్రదదేనమమ ॥ దాతా ॥ శ్లో ॥ కన్యే మమా
 గృతో భూయాః కన్యేమే దేహిసార్వయోః ॥ కన్యేమే పృష్ఠతో భూ
 యా స్వద్దానా న్మోక్ష మాప్నుయామ్ ॥ మమవశేకులేజాతాచాలితా

వత్సరాష్టకమ్ । తుభ్యం విప్రమయాదత్తా పు త్రో పా త్రో ప్రవధిసీ ।
 ధర్మార్థ కామేషు త్వయేషా నాతి చరితవ్యా । నాతిచరామి ॥ ఇతి, వరః
 ప్రత్యక్షాః, ఏవంతిః । తతో, వర స్సండిలే విధివదగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య ।
 ఆచమ్య, పూర్వోక్త శుభతిథౌ, మమ శ్రాతస్మార్త నిత్య
 నైమిత్తిక కామ్యకర్మా నుష్ఠానాధికార యోగ్యతా ఫలసిద్ధిద్వారా
 సమస్త మజ్గభావాప్యథాం గృహ్యగ్ని ప్రతిష్ఠాపన జ్ఞాపిష్యే । స్థండి
 లోల్లేఖనాది అలంకారగాస్తంకత్వా । యథాస్థాన ముపవిశ్య ॥ మజ్గభా
 వ్యక చూర్ణికానుక్తాః । * తతోగుడజీరకాః ధృవస్తథిమస్త్రేణ, వధూ
 వశా పరస్పరం శిరసినిక్షిపేత్ ॥ ధృవస్తేరాజా వరుణో ధృవస్తేవోబృ
 హస్పతిః ॥ ధృవస్త ఇన్ద్రాశ్చగ్నిశ్చ రాత్రం ధారయతాం ధృవమ్ ॥
 ధృవేణ హవిషా । తస్మైదేవా ఆధిభివత్ । అయశ్చ బ్రహ్మణస్పతిః ।
 అయం ముహూర్త స్సుముహూర్తస్తు । అస్మిన్ ముహూర్తకాలే సూ
 ర్యాదీనాం నవానాం గ్రహాణా మానుకూల్య ఫలసిద్ధిరస్తు ॥ తత
 స్సుముహూర్తే, అవరణ వస్త్రం కించిదపాస్య । న రః కన్యాం దృష్ట్వా
 చక్షుషీ ఉపసగం హృత్య, అభాతృక్షీనితి జపతి । అభాతృక్షీం
 వస్తుగాపతిక్షీం బృహస్పతే । ఇన్ద్రాపుత్రక్షీం లక్ష్మ్యనా మన్వైసవిత
 స్సువ ॥ అఘోర చక్షురితి పునస్సమిక్షేత । అఘోరచక్షురపతిక్ష్యుధి

* శ్లో॥ కర్మాణాప్తక చూర్ణికాది పఠనం తస్మిన్ ముహూర్తేతథా ।

అన్యోన్యం గుడజీరకంచ శిరసః ప్రక్షేపణం దంపతి ॥

శవా పతిభ్యస్తుమనా స్తువరాః । జీవనూ దేవకామాః స్వానాశనా
భవద్విపదే శంచతుష్పదే ॥ ఆవరణవస్త్ర ముత్తరతో పాస్య ॥ అతః
వరవధౌ సజ్జల్పయతః । ఆచమ్య, పూర్వోక్త శుభతిథౌ,
ఆవాభ్యాం కర్మాణి కర్తవ్యాని ప్రజాశ్చోత్పే దయితవ్యాః ॥ అజ్ఞుష్ఠే
నోపమధ్యమయా చాజ్ఞుభ్యా దర్శగ్ం సంగృహ్యేద మహామితి, యజమా
తస్యా భ్రూవోర నరం దర్శేణసంమృజ్య ॥ ఇదమహం యాత్వయిపతిఃస్మృ
ల్లక్ష్మీస్తా నిడికామి । దర్శం ప్రతీచీనం నిరస్య । అపడపస్పృశ్య ॥
జీవాగ్ం రుదన్తి నిమిత్రేజపేత్ ॥ జీవాగ్ం రుదన్తి విమయన్తే అన్యరే
దీర్ఘామను పఃసితం దీధియుర్నరః । వామం పీతృభ్యాయ ఇదగ్ం సమే
రిరే మయఃపతిభ్యో జనయః పరివ్వజే । యుగ్మాన్విప్రాః పృక్షత్రాః
రమితి స్నానీయాద్యభ్యః ప్రేషయేత్ ॥ పృక్షత్రాః ముదచన్తావ
ఆన్వైబాహ్మణా స్సపనగ్ం హరన్తు । అవీరక్షీ రుద చన్తావః ॥ †
ఆర్యమృతే యజమా తస్యాశ్శిరసి దర్శేణ్వానిభాయ ॥ ఆర్యమౌలగ్నిం
పరియన్తుష్టిప్రం పఃతీక్షన్తాగ్ శ్వశ్శ్వో దేవరాశ్చ ॥ * ఖనసతి తస్మి

† శ్లో. వలయం పంచభిర్దభై ర్వింశత్యా వేద్యనంతథా । అంతర్ద
శాంగుళం ప్రాక్తం దర్శేణ్విమిలక్షణం ॥

* శ్లో. దర్శేణ్వింశత్యకాశీర్షే నిభాయ యుగదక్షిణే । పార్శ్వేద
క్షీణరంధ్రేషు అంతర్దధ్యాతునర్ణకమ్ ॥

నైత్యం బహిర్ముగచ్ఛదం ప్రతిష్ఠాప్య ॥ ఖనసః ఖరథః ఖయగన్య
 శచవతే ॥ అపాలమస్త్రాః పూర్వకర తూన్యవర్చసమ్ ॥ శనేహిణ్య
 మితి సువర్ణం ఛదేస్తథా ॥ శనేహిణ్యం శముసన్వాప శ్చనే
 మేధీభవతు శంయుగస్య తృడ్మ ॥ శస్త్రప శ్చతపవిత్ర భవన్వభావత్యా
 తస్యగ్ం సగ్ం సృ జ స్వ ॥ హిరణ్యవణాః ఇతి పంచభి స్సకృత్సంప
 యేత్ ॥ హిరణ్య వణాః శ్శుచయః పావకాః పృచక్రముక్ హిత్యా
 వద్యమాపః ॥ శతే పవిత్రా వితతాః శ్శుచయః తాభిష్ఠా దేవస్సవితా
 పునాతు ॥ హిరణ్యవణాః శ్శుచయః పావకా యానుజాతః కశ్యప్తయా
 స్వస్తి ॥ యాలగ్నింగర్భం దధిరే సువర్ణాస్తా స ఆపశ్శగ్ స్వానా
 భవన్తు ॥ యాస్తాగ్ం రాజా వదుతో యాలి మధ్యే సత్యా వృతే అపశ్శం
 జనానామ్ ॥ యాలగ్నింగర్భం దధిరే సువర్ణాస్తా స ఆపశ్శగ్ స్వానా
 భవన్తు ॥ యాస్తానేవా ద్విక్రవ్యన్తి భూంయా అసరిక్షే బహుధా నివి
 ష్టాః ॥ యాలగ్నింగర్భం దధిరే సువర్ణాస్తా స ఆపశ్శగ్ స్వానాభవన్తు ॥
 శివేనత్యా చతుషా పశ్యన్వాప శ్చివయా తన్వావస్పృశన్తు త్వచనే ॥
 మృతశ్చుత శ్శుచయాయాః పావకాస్తా స ఆపశ్శగ్ స్వానాభవన్తు ॥

పరిశ్రేయహత వాసాభ్యాం నభూమాచ్ఛాద్య || పరిత్యాగిర్యోగిర
 ఇమాభవన్తు విశ్వతః | పృథ్వాయు మను పృథ్వా యో జప్తాభవన్తు జప్త
 యుః || ద్విరాచమ్యః | పూర్వోక్త ... సుభరితా, ఆవయో దం
 పత్యోః, ఆయుర్వర్షో యశో బలాభివృద్ధ్యథాం, సంపూర్ణవరశత పర్య
 మం సువేన జీవన సిద్ధ్యథాం, యోక్త మాజల్య ధారణం కరిష్యే ||
 తద్దగ్ధ పోడశోపచార పూజాంకరిష్యే || యోక్త మాజల్య దేవతాభ్యా
 నముః ధ్యానావాసానాది పోడశోపచార పూజాంకుర్యాత్ | † ఆశా
 నానేత్యాసీనాం త్రిపుద్గర్భమయేన యోక్తేణ పత్నీగం సన్నహ్యతి |
 ఆశానానానా మనసం ప్రజాగం సాభాగ్యం తనూమ్ | అగ్నేరనునతా
 భూత్వా సన్న హ్యే సుకృతాయ కమ్ || ఉత్తరేణ నాభి నిష్ఠరగ్యం
 గ్రహింశ్చ త్వా ప్రదక్షిణం పూజ్యహ్య దక్షిణేన నాభి మవస్థాప్య | ధృ
 వాత్వా రిత్యాదినా మజల్యసూత్రం బ్రాహ్మణై స్సుర్యయేత్ | ధృవా
 ద్యధ్యక్షావా ... బ్రహ్మణస్సుతిః || మాజల్య తనునేతి మజల్యసూ
 త్రం కన్యకా కంఠేబధ్నాతి | శ్లో॥ మాజల్య తనునానేన మమజీవన
 హేతునా | కంఠేబధ్నామి సుభగే త్వంజీవ శరదాంతరమ్ | యోక్త
 మాజల్య ధారణ ముపానా ర్హస్సుముపానార్హస్సు ... ఫలసిద్ధిరస్తు |

† శ్లో॥ త్రిపురర్భ మితి నా కం దీప్తం ద్వాత్రింశ దంగుళమ్ | చతు
 ర్వింశతి దర్భైశ్చ ఉచ్యతే యోక్త లక్షణమ్ |
 శ్లో॥ త్రింశద్దర్భైః కృతం యోక్తం ద్వాత్రింశ దంగుళాయతమ్ |
 అష్టావింశతి దర్భైశ్చ క్షేయం యోక్త స్య లక్షణమ్ | ఇత్యేకే |

కపిలావాచనాది మద్ధలాచారప్రాప్తం కుర్యా తస్మాయం ప్రయోగః ।
 వరః పయసా వధ్వంజలా పువస్తీర్య, ద్విస్తండులానోప్య ద్విరభిఘాత
 యతి, తతోవరాంజలా వన్యఃకుర్యాదేవం, వధ్వంజలే రుపరిస్థాప్య, సో
 దకం కలశమూదాయ, బ్రాహ్మణైస్సహ కపిలాగ్ స్నారయతి, దక్షి
 ణాపాస్తు, బహుదేయం చాస్తు, పుణ్యం, వధ్కతాగ్ శాన్తిరస్తు ।
 పుష్టిరస్తు, తుష్టిరస్తు, వృద్ధిరస్తు, అవిఘ్నమస్తు, ఆయుష్యమస్తు, ఆరోగ్య
 మస్తు, స్వస్తిశివం కర్మాస్తు, కర్మ సమృద్ధిరస్తు, దంపత్యో జన్మనక్షత్రే
 సగ్రహే సదైవతే సహసామేవ క్రియేతాగ్ శాన్తిరస్తు । ప్రజాపతి
 త్రియా మిత్యాది కామస్సమృద్ధ్యతా మిత్యన్తగ్ బ్రువన్మంజలా సన్తత
 ముదకధారాగ్ సావయతి ॥ ప్రజాపతి త్రియాం యశః । ముష్కయో
 రదధా త్సపమ్ । కామస్యతృప్తి మాన్తనమ్ । తస్యా గ్నే భాజయే
 హమా । మోదఃప్రమోద ఆనందః । ముష్కయో ర్నిహితస్సపః । స్పృ
 త్వేన కామస్య తృప్యాణి । దక్షిణానాం ప్రతిగ్రహే । మనసశ్చైత్యమాకూ
 తిమ్ । వాచస్పత్య మశేమహి । ప్రకూనాగ్ గూపమన్నస్య । యశశ్శ్రీ
 శ్శ్రయతాం మయి । యథాహమస్యా ఆత్మపగ్ ప్రయైపుమా । య
 థాస్త్రీ తృప్యతి పుంసి ప్రియేప్రియా । ఏవంభగస్య తృప్యాణి । య
 జ్ఞస్య కామ్యఃప్రియః । దదామి త్యగ్నిర్వదతి । తథేతి వాయురా వా
 తత్ । హస్తేతి సత్యం చంద్రమాః । ఆదిత్య స్సత్యమో నితి । ఆపస్త

త్సర్వ మాభరణం । యశోఽయజ్ఞస్య దక్షిణామ్ । ప్రజామే కామ సు
 మృద్ధ్యతామ్ ॥ * ఇతివరో వధ్వాశ్శిరసినిక్షిపేత్ । తతోవధూర్వరస్య
 శిరసి నిక్షిపేత్ ॥ ఏవం ద్వితీయ పర్యాయే, వధూవరయో రంజల్యో
 రుపస్తీర్యేత్యాది, పశవోమే కామసుమృద్ధ్యతా మిత్యన్తం బ్రువన్నంజతా
 సస్తత ముదకధారాగ్ సావయతి ॥ ప్రజాపతి స్త్రియాం యశః ...
 పశవోమే కామ సుమృద్ధ్యతామ్ ॥ ఇతి, వధూ ర్వరస్య శిరసి నిక్షిపేత్ ।
 తతో వరోవధ్వా శ్శిరసి నిక్షిపేత్ । ఏవం తృతీయ పర్యాయే ।
 వధూవరయో రంజల్యో రుపస్తీర్యేత్యాది యజ్ఞోమే కామ సుమృద్ధ్యతా
 మిత్యన్తం బ్రువన్నంజతా సస్తత ముదకధారాగ్ సావయతి ॥ ప్రజా
 పతి స్త్రియాం యశః యజ్ఞోమే కామ సుమృద్ధ్యతామ్ ॥
 ఇతి, వరో వధ్వాశ్శిరసి నిక్షిపేత్ । తతోవధూర్వరస్య శిరసినిక్షిపేత్ ॥
 చతుర్థపర్యాయేతూష్ణిం శ్రియోమే కామసుమృద్ధ్యతామ్ ॥ ఇతి, వధూ
 ర్వరస్యశిరసి నిక్షిపేత్ । తతో వరో వధ్వాశ్శిరసి నిక్షిపేత్ ॥ తతో స
 సృష్ట తండులేన అన్యోన్యం యుగప దక్ష తా రోపణం కుర్యాత్ ॥
 తతో వధూవరయో ర్వస్త్రాస్తే హిరణ్య మస్తథా యాగ్నేవిశ్వేభిరితి

* శ్లో॥ వధ్వాశ్శ్చపూర్వం పృథమేతృతీయే వరస్యపూర్వం ద్విచతు
 థయోస్తు । అన్యోన్యమేవంహి వరోవధూశ్చ వినిక్షిపేతాం
 సహసాక్షలాని ॥

సన్నహృది । అన్నే విశ్వేనిస్వనీక దేవతాద్వాననం పృథమస్మిద
యోనిమ్ । కులాయినం పుత్రవనగ్ం సవిత్రే యజ్ఞస్మయ తుభమా
నాయ స్తాధు । వరఉత్థాయ । అథనాందతిదేహస్తేనూష్టింగృహీతాన్ ।
పూషాత్వేతో నయత్వత్వగ్ని మభ్యాసయ । పూషాత్వేతో నయతు
మానగృహ్యత్వినాద్యా పవమాత్రాగ్ంధన । గృహాగచ్ఛ గృహ
పత్నీ యథానావశేస్వం విదథ మావదాసి ॥ అథరణగ్ని ముదగగ్ం
కటమాస్తర్య, తస్మిన్యగప దుపవిశత ఉత్తరోవరః ॥

అథ, వివాహ ప్రధాన హోమాముః

అథ, వివాహ ప్రధాన హోమాముః

అథ, వివాహ ప్రధాన హోమాముః

అథ, వివాహ ప్రధాన హోమాముః

సహోధయా వ్యధానహ మమాయుష్యాభి వృద్ధ్యథకం, వివాహ ప్రధాన
హోమాముఖ్యం కర్తవ్యం ధేయే । అన్నే కుపసమాధానాది పాత్రప్రయోగ
కానోత్తే । వధ్వంజలిం హోమానువిధాన దక్షిం ద్విలియదక్షిం సహ
చాజ్య భావ్యా । పోతాథ పాత్రేణసహప్రణేలా మిధ్ంచకమ్యా
సహ లాజమాన్యా । ఇతి పాత్రా ద్యాపాదయేత్ । వధూమాస్తయో
స్మాదన పోతా తపన సంమాజనానిచ కుర్యాత్ । పవిత్రీకరణ
ద్యాజ్యభాగానే ॥ వరఉత్థాయ । సోమఃపృథమ ఇతి ద్యాభ్యాం అసీన